

ELS AJUNTAMENTS DEMOCRÀTICS: MOTORS DEL CANVI QUE HA TRANSFORMAT VILASSAR DE MAR

JOSEP BERNABEU

Resum: L'any 2019 es van complir els primers quaranta anys de democràcia local. Durant aquest període, l'Ajuntament de Vilassar de Mar s'ha erigit en motor de la majoria de canvis que s'han produït al municipi. Ho han fet possible cent dinou persones, tantes com càrrecs electes ha tingut el consistori.

Paraules clau: ajuntaments democràtics, democràcia local, Vilassar de Mar, política, eleccions municipals, acció de govern, impuls transformador, regidors i regidores, alcaldes i quaranta anys.

Durant els darrers quaranta anys s'han constituït a Vilassar de Mar onze ajuntaments democràtics, tants com eleccions municipals s'han celebrat. L'arribada dels nous gestors democràtics a l'Ajuntament de Vilassar de Mar l'any 1979 va donar un impuls renovat a l'acció municipal, totalment adormida durant les dècades fosques i grises de la dictadura franquista. Aquest impuls, mantingut al llarg dels anys amb infinitat d'estímuls, ha activat i fet realitat centenars d'iniciatives i projectes de tota mena que han transformat radicalment el poble i que, en la majoria dels casos, també han servit per millorar els serveis que reben els vilassarencs i les vilassarenques. Tot i que encara queden moltes coses per fer, és innegable que l'impuls transformador de la democràcia local ha arribat a tots els racons de la vila, que avui llueix com mai abans. Els ajuntaments democràtics, no ho oblidem, han estat els autèntics motors del canvi, tant a Vilassar com a la resta de pobles del país.

L'Ajuntament de Vilassar de Mar ha tingut sis alcaldes durant aquestes quatre dècades: tres del PSC (Jeroni Marsal, Jordi Garcia i Pere Almera), dos de CiU (Josep M. Núñez i Joaquim Ferrer) i un d'ERC (Damià del Clot). Durant aquest període s'han assegut a la sala de plens un total de 119 regidors i regidores, ja sigui formant part dels diferents governs que s'han constituït o de l'oposició. Tots plegats –86 homes i 33 dones– han treballat durant quatre dècades en la construcció del Vilassar de Mar modern que avui coneixem i gaudim.

El primer ajuntament democràtic de Vilassar de Mar es va constituir el 19 d'abril de 1979, setze dies després de les eleccions municipals. En aquelles primeres eleccions democràtiques hi van participar cinc candidatures:

Convergència i Unió (CiU), Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE), Centristes de Catalunya-UCD, Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i Grup de Vilassar Independent. Tots els partits i candidatures democràtiques van obtenir representació a l'Ajuntament i, en determinats moments, totes van formar part del primer govern local.

Les primeres eleccions locals de la democràcia les va guanyar el PSC, que situà a l'alcaldia un jove Jeroni Marsal i Reig, que es va convertir en el primer alcalde democràtic de Vilassar de Mar després de la Guerra Civil. Marsal va presidir l'Ajuntament durant poc més de dos anys, fins al juliol de 1981, quan va decidir abandonar l'alcaldia per motius professionals. El va rellevar en el càrrec Jordi Garcia i Bosch, que esgotà els quasi dos anys que restaven del primer mandat municipal. Garcia va guanyar amb autoritat les eleccions municipals següents, les de 1983. Va aconseguir la primera i única victòria per majoria absoluta dels socialistes a Vilassar de Mar. Aquest resultat li va permetre governar amb comoditat durant els quatre anys següents (1983-1987), els seus últims com a alcalde.

PSC i CiU dominen els primers mandats

CiU va agafar el relleu dels socialistes, després dels dos primers mandats democràtics i va governar sense oposició durant tres mandats consecutius (1987-1991, 1991-1995 i 1995-1999). L'artífex d'aquest període tan reeixit per a la coalició nacionalista fou Josep Maria Núñez i Cirera, *Nani*, que guanyà tres eleccions de forma consecutiva, les dues primeres per majoria absoluta. Aquests resultats tan espectaculars a les urnes li van permetre governar l'Ajuntament amb molta placidesa durant dotze anys seguits, el dos darrers amb el suport del PP. Arribats a aquest punt, Núñez va decidir fer un pas al darrere i no va repetir com a candidat de la formació nacionalista.

El seu relleu el va agafar Pere Almera i Puiggròs, *Denso*, tercer i darrer alcalde socialista de Vilassar de Mar fins al moment, que després d'imposar-se a les municipals de 1999 va governar durant dos mandats consecutius. Entre 1999-2003 en coalició amb ERC, i entre 2003 i 2007 amb un pacte a tres bandes amb ERC i ICV. Val a dir que aquest pacte –que no va aguantar tot el mandat– va relegar a l'oposició CiU, la candidatura guanyadora de les eleccions del 2003, encapçalada per Joaquim Ferrer i Tamayo.

Aquest candidat va protagonitzar la segona època daurada de CiU a l'Ajuntament de Vilassar de Mar. Ferrer, que és el candidat que més vegades ha guanyat les eleccions municipals a Vilassar de Mar, quatre en total, va ocupar l'alcaldia durant dos mandats consecutius, el 2007-2011 i el 2011-2015. Ferrer, igual que Núñez, va governar amb molta comoditat durant vuit anys seguits, gràcies a les dues majories absolutes assolides que el van portar a l'alcaldia. Quan no va guanyar per majoria absoluta (2003 i 2015) no va poder accedir a l'alcaldia. Els pactes entre d'altres formacions polítiques li ho van impedir.

El tercer partit a ocupar l'alcaldia, un cop superat el domini aclaparador exercit per CiU i el PSC en la política municipal durant les tres primeres dècades de democràcia local, és ERC, que governa l'Ajuntament de Vilassar de Mar des de l'any 2015. Damià del Clot i Trias, l'alcalde republicà, governa ininterrompudament des de l'any 2015 gràcies als acords assolits amb els independents de Gent per Vilassar de Mar (GxVDM). Durant el mandat 2015-2019, ERC va formar un govern en minoria amb el suport d'aquest grup, i durant el mandat actual (2019-2023) repeteix experiència, després de guanyar les eleccions municipals per primer cop, amb una candidatura conjunta d'ambdues formacions polítiques.

Pel que fa als partits i coalicions que han gestionat la maquinària municipal, cal dir que la coalició CiU és la formació política que més regidors i regidores ha aportat a l'Ajuntament de Vilassar de Mar durant els darrers quaranta anys de democràcia local. Sota les sigles de la coalició nacionalista han pres possessió del càrrec un total de 43 persones. En segon lloc, se situa el PSC-PSOE amb 28. A més distància trobem ERC amb 13, seguit del PP-AP amb 12, i una mica més lluny JuntsxVDM (formació hereva de CiU) i Cs amb 4, Grup de Vilassar Independent amb 3, GxVDM amb 3 i CC-UCD amb 2. A més de totes aquestes formacions polítiques, cal sumar-hi un ampli bloc d'esquerres que ha concorregut a les eleccions municipals de Vilassar de Mar sota diferents noms (en ocasions en solitari i, en d'altres, articulant diferents coalicions electorals entre si), que sumen uns altres 17 regidors. Aquest bloc el formen PSUC-IC-Els Verds-ICV-EUiA-CUP-Babord i VDM-SQP. La suma total de tots plegats, 129, i no 119 (nominal), s'explica perquè hi ha diversos regidors i regidores que s'han presentat a diversos comicis electorals sota el paraigua de formacions polítiques diferents.

Dels 119 regidors i regidores electes, 65 només han ocupat el seu càrrec durant un mandat; 26 ho han fet durant dos mandats, 19 durant tres mandats i 4 durant quatre mandats: José Vargas Fernández (ICV), Jordi Garcia i Bosch (PSC-PSOE), Raül Sust i Torras (CiU), i Montserrat Gual i Gibert (ERC). El cim dels cinc mandats només l'ha assolit un regidor, Josep Labarta, *Sep*, (PSC-PSOE), i el dels sis mandats, uns altres tres regidors. Aquest grup selecte el formen Pere Almera i Puiggròs (PSC-PSOE), Joaquim Ferrer i Tamayo, (CiU), i Joan Roca i Lleonart (CiU/GxVDM). Qui té el rècord absolut de servei al municipi –de vegades des del govern i d'altres des de l'oposició– és Desi Camino i Garcia, que ha estat regidor durant set mandats, sempre sota les sigles de CiU.

Poques dones

L'Ajuntament de Vilassar de Mar va trigar molts anys a tenir dones assegudes al Ple municipal. Durant els primers vuit anys de democràcia local a la sala de plens només hi van seure homes. A les eleccions municipals de 1987 aquesta tendència començà a canviar. Les primeres dones regidores van ser Maria Antònia Llorens i Viladomat, i Enriqueta Ramon i Melgosa, totes dues de CiU, la candidatura guanyadora d'aquells comicis. Maria Antònia Llorens ocupà el càrrec durant dos mandats consecutius, entre 1987 i 1995, dirigint les carteres de Sanitat i Comerç i Consum. La seva única companya al consistori, Enriqueta Ramon, va romandre a l'equip de govern durant tres mandats successius, entre 1987 i 1999, responsabilitzant-se de les carteres de Serveis Socials, Sanitat i Benestar Social. Després de Llorens i Ramon, a les eleccions municipals de 1991 van sortir escollides com a regidores tres dones més: Núria Pera i Maltes, Teresa Capilla i Pujol, i Lídia Padró i Pitarch, també de la candidatura nacionalista encapçalada per Josep Maria Núñez, que va conformar un govern totalment paritari, amb cinc homes i cinc dones. La primera dona d'esquerres que va ocupar un escó municipal fou Rosa Maria Galí Escarpenter (PSC-PSOE) l'any 1995, setze anys després de les primeres eleccions municipals.

Després d'aquestes pioneres, en van venir moltes més, i es va anar normalitzant la presència femenina als cartipassos municipals, on, malgrat tot, encara continuen tenint més pes els homes. El mandat 2015-2019 és el que més presència de dones ha tingut mai en aquests quaranta anys de democràcia local a Vilassar de Mar. Fins a 14 regidores representant a sis candidatures diferents s'han assegut a la sala de plens de l'Ajuntament durant aquests quatre anys: tres d'ERC-VdMdS-AM, tres de CiU-Grup Demòcrata, tres de Babord-CUP-PA, dues del PSC-CP, dues de VdM-

SQP-SP i una de GxVDM. Val a dir que durant aquest mandat amb tanta presència femenina, el govern municipal presidit per Damià del Clot i Trias (ERC-VdMdS-AM) va ser el segon de la història democràtica de l'Ajuntament a tenir una composició paritària, amb quatre dones i quatre homes, gràcies al pacte assolit amb GxVDM.

La regidora amb un currículum municipal més extens és Montserrat Gual i Gibert (ERC), que suma quatre mandats. La segueixen amb tres mandats cadascuna, unes altres cinc regidores: Núria Arasa i Rovira (CiU-GxVDM), Rosa Maria Galí Escarpenter (PSC-PSOE), Enriqueta Ramon i Melgosa (CiU), Carme Ramon Mateu (PSC-PSOE) i Laura Martínez i Portell (CiU-JuntsxVDM). Ara l'única assignatura pendent que li queda assolir a Vilassar de Mar en aquest àmbit és tenir una dona alcaldessa. Durant els darrers anys han proliferat les candidatures encapçalades per dones, però fins ara cap ha aconseguit guanyar les eleccions municipals.

Josep Bernabeu
Periodista

Currículum autor:

Josep Bernabeu i Mira és periodista expert en comunicació corporativa i institucional. Actualment assessora diverses empreses i institucions en matèria de comunicació. Ha treballat com a cap de premsa de diversos departaments de la Generalitat de Catalunya. Ha estat redactor de diversos mitjans de comunicació i és l'autor, entre d'altres llibres, de *Quaranta anys d'ajuntaments democràtics a Vilassar de Mar (1979-2019)*. Aquesta obra, editada per l'Ajuntament de Vilassar de Mar, repassa la història del municipi durant els darrers quaranta anys, des que es van celebrar les primeres eleccions municipals democràtiques l'abril de 1979, fins a l'actualitat.